

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 maja 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 marca 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od skarżącego H. K. na rzecz strony pozwanej 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 3 marca 2015 r. oddalił apelację skarżącego ubezpieczonego H. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 30 grudnia 2013 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji pozwanego z 30 sierpnia 2013 r., odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury wobec niewykazania 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Spór dotyczył kwalifikacji jego zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach w O. [...] w P., wpraw od 2 czerwca 1975 r. jako mechanika, następnie od 1 października 1980 r. jako magazyniera, kierownika magazynu paliw, starszego magazyniera paliw, i od 8 września 1985 r. do 22 stycznia 1995 r. ponownie na stanowisku mechanika w stacji obsługi technicznej.

Sąd Apelacyjny ustalił, iż ze zgromadzonego materiału nie wynika, aby ubezpieczony jako mechanik pracował stale i wyłącznie przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych, czyli nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach przewidzianej w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykaz A, dział XIV, pkt 14. Odnośnie pracy magazyniera stacji paliw, to ubezpieczony nie pracował w zakładzie pracy zajmującym się przetwórstwem, magazynowaniem, przepompowywaniem, przeładunkiem, transportem i dystrybucją ropy naftowej oraz jej produktów. Ubezpieczony uczestniczył przy wyładunku paliw z wagonów kolejowych, z samochodów – cystern, na bieżąco też tankował do pojazdów paliwo (obsługując dystrybutory z paliwem), lecz do jego obowiązków nie należały zadania pracownicze odpowiadające pracy branży chemii paliwowej, wymienione w pkt 19 działu IV „W chemii” wykazu A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Pracy ubezpieczonego nie można powiązać z warunkami i procesem technologicznym właściwym dla branży chemii paliwowej, gdzie pracownicy zajmujący się wytwarzaniem (wydobywaniem) ropy, czy jej obróbką, są bezpośrednio narażeni na warunki o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, wynikające z warunków technologicznych oraz zagrożeń. Materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że ubezpieczony pracował co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w konsekwencji nie został spełniony wymóg z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., co uzasadniało odmowę przyznania emerytury w obniżonym wieku.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

„W sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na ocenie konkretnej pracy w dużych zakładach pracy, prowadzących zróżnicowaną działalność, w kontekście prawa do emerytury w wieku obniżonym”. W uzasadnieniu wniosku podano – „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na ocenie konkretnej pracy w dużych przedsiębiorstwach w

kontekście nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym i skutków przyporządkowania prac do określonej branży w kontekście nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Waga danego zagadnienia dla systemu prawnego jest duża, a jego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw”.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona „z uwagi na fakt, że w sytuacji kiedy w orzecznictwie Sądu Najwyższego doszło do wykształcenia jednolitego poglądu o możliwości przyjęcia, że praca jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, pomimo wykonywania niektórych czynności w warunkach niewystępowania bezpośredniego narażenia na szkodliwe czynniki dla zdrowia, Sąd II instancji w niniejszej sprawie uznał, iż ubezpieczony zatrudniony na stanowisku montera, mechanika samochodowego wykonującego prace przy naprawie pomp i gaźników zajmował się szeregiem czynności towarzyszących z racji stanowiska pracy, co uniemożliwiało uznanie, że ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy”. W uzasadnieniu podano, że „skarga jest oczywiście uzasadniona, co wynika z treści uzasadnienia skargi”.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (wyżej *in extenso*) nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Jedynie hasłowo wniosek odwołuje się do istotnego zagadnienia prawnego. Zagadnienie takie nie zostało sformułowane (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Treść jest bardzo ogólna a zarazem enigmatyczna. Nie odwołuje się do żadnego przepisu prawa, a to w nim wszak problem prawny powinien się kotwiczyć. Wydaje się, że chodzi o taki kierunek wykładni, jak w (powołanym w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych) wyroku Sądu Najwyższego z 25 marca 2014 r., I UK 337/14. Nie składa się to jednak na istotny problem prawny, gdyż nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa. Wykładnia, że nie przesądza przypisanie zakładu pracy i stanowiska pracy do danej branży wedle nomenklatury rozporządzenia z 7 lutego

1983 r., lecz to czy pracownik wykonywał faktycznie stale i w pełnym wymiarze pracę w szczególnych warunkach, przyjmowana jest w innych orzeczeniach (por. wyroki Sądu Najwyższego z 6 lutego 2014 r., I UK 314/13 i z 26 marca 2014 r., II UK 368/13 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo). Wniosek nie przedstawia zatem problemu prawnego o randze istotnego zagadnienia prawnego.

Nie spełnia się również podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wniosek przede wszystkim metodycznie niewłaściwie odwołuje się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych (*„skarga jest oczywiście uzasadniona, co wynika z treści uzasadnienia skargi”*). Nie jest to prawidłowe, gdyż na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych, lecz tylko wskazaną we wniosku podstawę przedsądu. O ile podstawy kasacyjne mogą uzasadniać uwzględnienie skargi (*a contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.), to w podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma aż oczywista zasadność naruszenia prawa. Podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Stanowią odrębne od podstaw przedsądu elementy skargi (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 398⁹ § 1 w związku z art. 398⁴ § 2 k.p.c.), co oznacza, że nie zastępują podstaw przedsądu ani brakującego ich uzasadnienia. Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący we wniosku powinien więc samodzielnie wskazać i wykazać takie naruszenie przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Wniosek tego nie czyni.

Natomiast, jeśli poprzestać na uzasadnieniu wniosku, to jest ono tak samo enigmatyczne jak uzasadnienie istotnego zagadnienia prawnego. Ogólnie wskazuje się na orzecznictwo bez podania judykatów. Orzecznictwo nie jest też źródłem prawa. Niemniej trudno przywołać orzecznictwo, które podważałoby regulację z § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Owszem jest zauważalny pewien kierunek wykładni odnoszony do pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., czyli z działu XIV, pkt 24 tego wykazu. Wówczas

dopuszcza się, że prócz prac związanych z dozorem pracownik (dozorujący) może wykonywać także czynności administracyjne i inne. Jednak nawet ten kierunek wykładni nie podważa wskazanej reguły z § 2 ust. 1, czyli że warunkiem koniecznym zaliczenia pracy w szczególnych warunków do stażu uprawniającego do wcześniejszej emerytury jest to, że praca ta ma być wykonywana stale i w pełnym wymiarze (por. choćby wyroki Sądu Najwyższego z 24 września 2009 r., II UK 31/09 i z 10 czerwca 2013 r., II UK 69/13). Na tej płaszczyźnie można lokować wykładnię przyjętą w wyroku Sądu Najwyższego z 27 listopada 2013 r., I UK 166/13 (powołanym w uzasadnieniu podstawy kasacyjnej). W sprawie natomiast ustalono, że skarżący nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze z działu XIV pkt 4 i nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach z działu IV pkt 19. Ustalenie to wiąże w ocenie podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (art. 398¹³ § 2 k.p.c. odnosi się również do podstawy przedsądu). Wniosek o przyjęcie skargi nie podważa ustaleń stan faktycznego, na których oparto zaskarżony wyrok. Brak jest zatem podstaw do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.